

Motion till riksdagen 2009/10:U338

av Peter Rådberg m.fl. (mp)

Afghanistan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen måste återkomma till riksdagen med en tydligare målsättning för den svenska civila och militära insatsen i Afghanistan, inklusive en s.k. Exit Strategy för den svenska och den internationella militära verksamheten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en internationell Exit Strategy för regionen som bl.a. ska innehålla att de afghanska och pakistanska regeringarna successivt övertar sin egen säkerhet i området.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen måste verka för att FN tar initiativ till att fredsförhandlingar inleds med alla parter i konflikten.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska vara i Afghanistan på ett rent FN-mandat som har till syfte att bidra till fred och säkerhet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i kontakter med företrädare för den amerikanska regeringen ska kräva att USA:s krigföring i Afghanistan måste upphöra.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kraftigt öka det civila biståndet och samtidigt gradvis avveckla den militära insatsen i Afghanistan.

Motivering

Miljöpartiet de gröna anser att det var riktigt att sända svensk trupp med FN-mandat till Afghanistan 2001/02 eftersom säkerhetsläget initialt krävde militär insats. Under senare år har Miljöpartiet utan större entusiasm accepterat

Fel! Okänt namn på

den svenska militära närvaron men varit emot att utöka den svenska militära insatsen. Den svenska styrkan har verkat i en relativt lugn region med begränsad fientlig aktivitet. Men i stora delar av Afghanistan pågår det krig där delar av ISAF-styrkan och amerikanska trupper tillhörande den amerikanska styrkan Operation Enduring Freedom (OEF) för en intensiv krigföring.

Huvudbudskapet i Miljöpartiets motion 2008/09:U11 var att vi ville avvakta den då nyvalda amerikanska president Barack Obamas nya strategi för Afghanistan. Tyvärr har den nya administrationen inte visat något ledarskap i hur världssamfundet ska kunna få slut på stridigheterna och bidra till att Afghanistan stabiliseras och fokus kan läggas på att börja bygga upp det civila samhället. USA:s lösning heter fortsatt eskalering av kriget och krav ställs nu från militärt håll att sända fler soldater. Det är inte den utvecklingen som vi hoppats på.

Den nuvarande militära strategin har misslyckats. Det är uppenbart att det inte går att både föra USA:s krig och bygga landet samtidigt. Efter åtta års krig i Afghanistan måste världssamfundet nu hitta nya vägar att undvika att den nuvarande situationen i landet permanentas. Detta kräver att större fokus läggs på uppbyggnaden av landets civila och demokratiska strukturer och att vi får en plan för en nedtrappning och avveckling av de militära insatserna.

Miljöpartiet kräver nu en tydlig Exit Strategy för Afghanistan. Regeringen måste presentera tydlig målformulering för riksdagen där det tydligt specificeras vilka mål som ska uppnås för att den svenska och den internationella styrkans arbete i Afghanistan ska anses vara utfört. Utan en tydlig målbild är det svårt att se hur effektiv styrkan är. Det är också av vikt att vi preciserar vilken tidsram insatsen har. Vad som krävs är att regeringen tar ett helhetsgrepp för både den militära och den civila sidan av Afghanistaninsatsen. Detta helt i enlighet med den strategi för Sveriges internationella insatser som riksdagen har antagit.

Afghanistans hjälpbehov är enormt och behovet av civila hjälpinsatser kommer att kvarstå under överskådlig framtid, långt efter det att den internationella militära insatsen har packat ihop och åkt hem. Miljöpartiets engagemang för Afghanistan är således långsiktigt.

Dyster utveckling 2009

Det afghanska folket har under decennier av krig fått utstå svåra umbäranden. Det är ett av världens allra fattigaste länder. Trots den massiva internationella militära närvaron med över 100 000 soldater på plats för att garantera säkerheten i landet är Afghanistan år 2009 ett mycket farligt land att leva i.

Hotet från talibaner, regeringskritiska grupperingar och rent kriminella gäng ökar för varje dag. Det existerar inte mycket till statsbildning och det som finns är korrumpert. Enligt IMF lyckas man få in ungefär 5 procent i skatter och detta nästan uteslutande som tullar. Utan en fungerande offentlig ekonomi är det svårt att bygga skolor och sjukhus och den privata ekonomin är inte bara privat, den är laglös. Minst en tredjedel av BNP sägs bestå av knarkpengar och näst denna ligger ren gangsterverksamhet, som att stjäla

eller utpressa biståndspengar, god tvåa. Arbetslösheten är utbredd, kanske så mycket som 40 procent, kanske mer. Det är svårt att veta eftersom den afghanska statistiken inte är särskilt tillförlitlig. Men att den står högt är ställt bortom allt tvivel. Det finns miljoner arbetslösa unga män på den afghanska landsbygden som motståndsmännen för en billig penning lätt kan rekrytera. Till detta kommer att landet är djupt splittrat mellan olika befolkningsgrupper.

Civilbefolkning som den internationella styrkan är där för att skydda utsätts också allt oftare för attacker från ISAF och OEF. Under hösten 2009 har ett par uppmärksammade fall skett med hundratals döda civila. Alla sådana incidenter är direkt skadliga för den internationella militära styrkans trovärdighet. När ISAF-styrkan av misstag bombar bröllopfester så skapar det massvis med nya motståndsmän – som är beredda att ta upp vapen mot det som de anser är ”otrogna inkräktare”. Det sker tyvärr också alltför ofta för att vara enskilda incidenter. Det allt sämre säkerhetsläget är också en anledning till att den svenska regeringen vill utöka den svenska styrkan i Afghanistan. Enligt det nuvarande synsättet krävs det alltfler soldater för att garantera den svenska styrkans säkerhet.

Utöver den 101 000 man starka internationella styrkan finns även 74 000 civila säkerhetskonsulter anlitade av s.k. Privata Militära Företag (PMF) som t.ex. företaget Xe (tidigare Blackwater), detta enligt Wall Street Journal (22 augusti 2009). Med andra ord finns det fler civila säkerhetskonsulter i Afghanistan än det finns amerikanska soldater. Det rapporteras inte ofta i medierna om deras närvaro i Afghanistan och framförallt inte deras antal. Detta är en oroande utveckling, dels för att antalet är så stort, dels eftersom deras närvaro bidrar till att den internationella insatsen som helhet får ett dåligt rykte.

- ? Antalet civila dödade ökar. Redan första halvåret 2009 dödades enligt FN 1 013 civila, en ökning med 24 procent.
- ? Enligt www.iCasualties.org har dödstalen de tre senaste månaderna för utländska soldater ökat till mellan 70–80 per månad, dvs. en dubbling från samma period året innan.
- ? Talibanrörelsen har vunnit ytterligare framgångar och krigshandlingarna har ökat dramatiskt även i nordliga delar av Afghanistan.
- ? Utrymmet för humanitärt hjälparbete krymper i stora delar av landet. Såväl talibaner som utländska styrkor hindrar civila biståndsinsatser och humanitär hjälp.
- ? Det pågående presidentvalet illustrerar den omfattande korrruptionen i den afghanska statsapparaten. Allt fler afghaner vänder regeringen ryggen och risken för en akut förtroendekris är hög.

Stort hjälpbehov

Allt har dock inte blivit till det sämre under 2009. Till framgångarna i Afghanistan kan till exempel räknas att antalet skolbarn i grundskolan har stigit till

Fel! Okänt namn på

nästan sex miljoner barn, varav ca 35 procent är flickor. Innan 2001 var antalet färre än en miljon barn. Men Miljöpartiet anser att det råder en kraftig obalans i resurser mellan den militära och den civila insatsen i Afghanistan. Det kommer att krävas ett omfattande och uthålligt bistånd under överskådlig tid för att få det afghanska samhället att fungera. Världens länder har i internationella givarkonferenser gett frikostiga löften om civilt bistånd men pengarna når inte fram. Endast en liten del av det bistånd som världen utlovat når över huvudtaget fram. Och av den hjälp som når fram är det mestadels militärt bistånd. Bistånd till återuppbyggnad utgör bara en bråkdel av militärutgifterna. Risken är stor att om inte denna obalans bryts kommer missnöjet hos civilbefolkningen att öka och situationen riskerar att försämrats ytterligare. Till exempel bidrar världssamfundet med militärt stöd på runt 100 miljoner dollar per dag, men bara sju miljoner dollar går till det civila biståndet och återuppbyggnaden, enligt en uppskattning gjord av Svenska Afghanistankommittén. Enligt en rapport från paraplyorganisationen Agency Coordinating Body For Afghan Relief (Acbar) har västvärlden inte levererat utlovat civilt bistånd på tio miljarder dollar och enligt den afghanska regeringen har EU-kommissionen och Tyskland levererat knappt två tredjedelar av det utlovade biståndet. Det finns många anledningar till detta. Den officiella förklaringen är oftast att majoriteten av pengarna försvinner på grund av korruption. Men enligt en rapport från ActionAid är endast 40 procent av de utlovade pengarna verkligt bistånd. 60 procent kommer aldrig afghanerna till del. Enligt rapporten från Acbar försvinner omkring 40 procent av det bistånd som kommer fram genast tillbaka till de rika länderna i form av företagsvinster och höga konsultarvoden. Ett exempel på detta är USAID, den amerikanska statens biståndsorganisation, som kritiseras för att ge biståndskontrakt till kommersiella bolag, som tar en stor del av biståndet till sina egna vinster och sedan låter underleverantörer utföra själva jobbet. Tio procent av den ursprungliga biståndssumman når fram till det afghanska folket.

Många internationella biståndsorgan kritiseras också för att ge pengar till bistånd till mottagarlandet för att köpa produkter i givarlandet. På den här punkten skiljer sig återigen det amerikanska biståndet från det skandinaviska, som i många kretsar hyllas som väldigt effektivt. 47 procent av det amerikanska biståndet går till att betala löner till "tekniskt stöd" medan motsvarande siffra för exempelvis det norska biståndet är en bråkdel. Norge lyfts i dessa sammanhang fram som ett föredöme. Norge har höjt sitt bistånd till Afghanistan så att det ska ligga på samma nivå som de militära insatserna. Det är en rimlig målsättning och en viktig signal till omvärlden. I det sammanhanget är det viktigt att lyfta fram vikten av att det är till utvecklingsinsatser som biståndspengarna ska gå, inte till nya ambassader, som den svenska regeringen har gjort i Kabul.

Svenska Afghanistankommittén

All utveckling går dock inte i fel riktning. Det finns ljusglimtar. Att miljoner afghanska flickor och pojkar får möjlighet till skolgång är en stor framgång

som kräver sin uppmärksamhet. Svenska Afghankommittén (SAK) gör en betydande insats som under snart 30 års tid har lyckats verka under först rysk ockupation, sedan inbördeskrig och senare under talibanväldet. Sveriges goda rykte i Afghanistan beror mycket på det arbete som SAK bedrivit under lång tid. Exempelvis har en fjärdedel av skolorna i Afghanistan byggts upp av SAK, som till 60 procent finansieras av Sida. SAK har gett Sverige en unik position i Afghanistan där de allra flesta afghaner har hört talas om den "svenska kommittén" och SAK är också Afghanistans näst största arbetsgivare, med ca 5 000 lokalanställda.

Som vi förstår det verkar SAK i Afghanistan, inte på grund av den internationella militära närvaron, utan trots den. SAK är inte beroende av militärt skydd från den svenska insatsen för att kunna bedriva sin verksamhet. Situationen är snarare att den militära närvaron försvårar SAK:s möjligheter att verka i landet, eftersom biståndsarbetare allt oftare associeras med den utländska militära styrkan och därmed utsätts för ökad risk för attacker och kidnappningar.

Det krävs därför, anser vi, ett rejält omtag i den internationella Afghanistanpolitiken och framför allt ett nytänkande hos den borgerliga regeringen när det gäller hur vi ska hantera den svenska insatsen, både den civila och den militära.

Kvinnors rättigheter satta på undantag

Enligt flera rapporter som sammanställts av internationella och inhemska människorättsorganisationer är det kvinnorna som är de stora förlorarna sedan USA störtade talibanväldet 2001. Många afghanska kvinnor känner sig inte säkra i det afghanska samhället i dag. Burkan (även i Afghanistan kallad dari) som var en mäktig symbol för kvinnoförtrycket under talibanväldet används fortfarande i stor omfattning, trots att lagen avskaffades efter talibanernas fall. Skolflickor trakasseras och hotas på väg till skolan. Lärarinnor har dödats och hotats till livet av talibaner och kriminella gäng. Att utvecklingen i det afghanska samhället inte går åt rätt håll synliggjordes i april 2009 när det afghanska parlamentet godkände en ny familjelag för den shiitiska minoriteten. Många afghanska kvinnoaktivister är oroliga att detta bara är början och att lagstiftningen ska komma att gälla alla kvinnor i Afghanistan framöver. I praktiken har President Karzai offrat kvinnors rättigheter enbart för att kunna hålla samman sin bräckliga regeringskoalition. Enligt vissa rapporter innebär den nya lagtexten att kvinnor i det närmaste blir livegna. Lagen innebär att en kvinna inte kan gå utanför hemmet utan att åtföljas av en nära manlig släkting. Dessutom innebär den att hon inte kan vägra sin man sex, annat än av medicinska skäl. Kvinnornas situation är mycket utsatt och det behövs speciella biståndssatsningar till sjuk- och mödravård om situationen för Afghanistans kvinnor ska förbättras. Positivt är det svenska arbetet med att främja arbetet inom ISAF genom att aktivt verka för att FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 (från år 2000) om kvinnor, fred och säkerhet, resolution 1612 (från år 2005) om barn i väpnade konflikter samt resolution 1820 (från år 2008) om

Fel! Okänt namn på

sexuellt våld i väpnade konflikter utgör självklara beståndsdelar i det freds- och säkerhetsfrämjande arbetet. Det är även positivt att den svenska militära insatsen har haft en genderrådgivare placerad i Mazar-e-Sharif, i enlighet med den nationella handlingsplan för resolution 1325 som Sverige antog i juni 2006.

Ett moraliskt och demokratiskt dilemma

Ett av skälen till den eskalering av antalet soldater som främst USA har skickat till Afghanistan var för att säkra genomförandet av valet som hölls den 20 augusti 2009. Förutsättningarna var inte de bästa. Säkerhetsfrågan var avgörande för om det skulle gå att hålla demokratiska val i Afghanistan eftersom talibanerna bojkottade valet och med alla medel försökte störa den demokratiska processen. Resultatet är ännu inte officiellt, eftersom rösträkningen var tvungen att göras om efter omfattande rapporter om valfusk. Båda huvudmotståndarna i valet, president Karzai och Abdullah Abdullah, har anklagat varandra för valfusk, men alla tecken tyder på att det är Karzai som står bakom det mest omfattande valfusket. Observatörer från EU har t.ex. rapporterat att så många som 1,5 miljoner avgivna röster kan vara falska – nästan en fjärdedel av alla röster. Och 1,1 miljoner av de misstänkta rösterna skulle vara i Karzais favör. Om Karzai med fusk lyckas undvika en andra valomgång återstår i skrivandets stund att se. Men det afghanska valet är ändå pinsamt, framför allt för USA, Nato och världssamfundet som lagt ner så stora resurser på att försöka hålla fria och demokratiska val. Förutsättningarna för att sådana skulle kunna hållas var inte goda från första början, men resultatet förskräcker. Eftersom den internationella närvaron i Afghanistan vilar på en inbjudan från den afghanska regeringen så är det ett problem att val inte kunnat genomföras på ett korrekt sätt. Legitimiteten för president Karzais regering var redan innan valet ifrågasatt och det vi sett hittills har inte bättrat på hans anseende och trovärdighet.

Det internationella samfundets förväntningar på valresultatet tycks vara att det åtminstone ska kunna ge Karzai "ett minimum av legitimitet". Miljöpartiet tycker det är ett problem för den internationella insatsen att världssamfundet inte ställer högre krav än så.

ISAF och Operation Enduring Freedom

Miljöpartiet har under flera år varnat för risken att den svenska ISAF-styrkan sammanblandas med den amerikanska krigförande koalitionen Operation Enduring Freedom (OEF). På pappret är ISAF en insats för fred och säkerhet som baseras på FN-resolution 1386 som beslutades av FN:s säkerhetsråd 20 december 2001. Operation Enduring Freedom är en operation som startades efter attackerna mot USA den 11 september 2001 som en del i USA:s krig mot terrorismen. På Forsvarsmaktens hemsida kan man läsa följande:

Fel! Okänt namn på

Uppdelningen mellan "ISAF" och "amerikanerna" avseende operationerna i Afghanistan är en grov och felaktig förenkling av verkligheten. Det faktum att USA i dag bidrar med så stora förbandsmängder till ISAF kan dock innebära, givet att man inte känner till utvecklingen av OEF och ISAF, att det blir missuppfattningar avseende i vilka former USA deltar i operationerna i Afghanistan. Därmed kan det också ske missuppfattningar avseende att om/när Sverige samarbetar med amerikanska förband, så skulle detta per definition innebära samarbete med OEF. Så är inte fallet.

OEF Afghanistan kan i dag sägas ingå i en struktur som kallas Combined Security Transition Command - Afghanistan (CSTC-A) som primärt arbetar med utbildning/träning av afghanska förband. De står under ledning av den amerikanske generalen Formica, och deras uppdrag är separat från ISAF:s uppdrag. Dock är befälhavaren för ISAF, general McChristal, även chef för alla amerikanska styrkor i Afghanistan, vilket kan leda till en sammanblandning. Ett ytterligare skäl till möjlig sammanblandning av operationerna är att den negativa säkerhetsutvecklingen i Afghanistan har medfört att ISAF i dag genomför offensiva operationer mot motståndsgupperingar på ett sådant sätt som tidigare var associerat med OEF.

En av förutsättningarna när Miljöpartiet en gång godkände FN-insatsen var att det var separata organisationer och ledningar för ISAF och OEF-styrkan, vilket uttryckligen framgår av FN-resolutionen. Man kan dock allvarligt ifrågasätta om det i praktiken råder någon skillnad annat än en mycket hårfin sådan.

Utöver den uppenbara risken att många afghaner får svårt att skilja på vilka utländska trupper som utför fredliga uppdrag och de krigförande, så är risken uppenbar att all utländsk närvaro förlorar sin legitimitet. USA:s krig mot terrorism är förödande för hela den utländska styrkans trovärdighet och måste upphöra. Det stora antalet civila dödsoffer går inte att förklara bort. Det är ett uppenbart brott mot krigets lagar (som finns i fjärde Genèvekonventionen) som ska skydda civilbefolkningen (icke-kombattanter) under krigstid. Man kan inte vinna afghanernas själ och hjärta om man samtidigt för krig mot dem. USA:s och OEF:s samverkan med ett antal ökända krigsherrar inom den norra alliansen stärker inte förtroendet bland den afghanska befolkningen.

Vi måste inse motsatsförhållandet mellan USA:s krig och vår humanitära insats och handla därefter. Sveriges, och EU:s, linje borde vara att få slut på kriget och få igång riktiga hjälpsatser.

Svenska myndigheters syn på situationen i Afghanistan

Miljöpartiet anser att regeringens agerande vad gäller Afghanistan inte är logiskt och framför allt inte konsekvent. Den borgerliga regeringen vill nu skicka fler soldater till en relativt lugn del av Afghanistan på grund av försämrat säkerhetsläge, samtidigt som Sverige utvisar afghanska flyktingar från olika delar av landet till huvudstaden Kabul, där säkerhetsläget är allt annat än lugnt – med motiveringen att säkerhetsläget är bra. Framtiden för de flyktingar vi skickar dit är allt annat än ljus. Utvisningarna till Kabul fortsätter trots att UNDP avråder från att göra det. Till bilden hör att Sverige i samband

Fel! Okänt namn på

med upprättandet av ambassaden i Kabul beslöt att denna inte skulle handlägga viseringsansökningar och andra migrationsärenden på grund av säkerhetssituationen i Kabul. Detta går naturligtvis inte ihop. Svenska myndigheters tolkning av situationen i Afghanistan bör vara enhetlig. Om regeringen anser att säkerhetsläget i Kabul är så illa att ambassaden inte får ta emot besökare bör detta gälla även andra svenska myndigheters bedömningar. Dessa bör dessutom inte göra någon skillnad på om det handlar om svenska eller afghanska medborgare.

En svensk Exit Strategi

Miljöpartiet vill att FN ska överta kommandot över fredsprocessen. Efter åtta års krig i Afghanistan måste världssamfundet nu inse att USA:s självförsvarsrätt är förverkad. USA:s krig mot terrorismen är inte längre en gångbar förklaring till varför det afghanska folket ska hållas som gisslan. Al-Qaida finns med största sannolikhet inte längre i Afghanistan. Deras ledare återfinns troligtvis på andra sidan gränsen inne i Pakistan. USA:s och Natos krig i Afghanistan måste upphöra och FN måste ta initiativ till att fredsförhandlingar inleds med samtliga parter i konflikten. Företrädare för talibanerna måste inkluderas och förmås komma till förhandlingsbordet så att vi kan få en fredlig lösning på konflikten. Det krävs också att världssamfundet lägger större fokus på uppbyggnad av landets civila och demokratiska strukturer och att vi får en plan för en nedtrappning och avveckling av de militära insatserna.

Det är därför högst beklagligt att EU har misslyckats så rejält med att bygga upp det afghanska polisväsendet. Det behövs fler poliser i Afghanistan och det måste bli en prioritet för EU att se till att man lyckas med sitt uppdrag.

Miljöpartiet kräver av den borgerliga regeringen att den tar fram en tydlig Exit Strategy för både den svenska och den internationella militära styrkan i Afghanistan. Regeringen måste presentera en målformulering för riksdagen där det tydligt specificeras vilka mål som ska uppnås för att den svenska styrkans arbete i Afghanistan ska anses vara slutfört. Det är inte realistiskt att riksdagen ska skriva under en check in blanco för hur länge vi ska ha militär trupp i Afghanistan. Det är inte politiskt eller ekonomiskt försvarbart. Naturligtvis ska inte militären undantas riktlinjer för hur vi ska kunna mäta styrkans effektivitet. För det krävs en tydlig målbild. Det är också av vikt att vi preciserar vilken tidsram insatsen har. Vad som krävs är att regeringen tar ett helhetsgrepp för både den militära och den civila sidan av Afghanistaninsatsen, i enlighet med den strategi för Sveriges internationella insatser som riksdagen tidigare antagit.

Miljöpartiet kräver också att den svenska regeringen tar initiativ för en Exit Strategy för den internationella militära insatsen. Målet måste vara att säkerhetsansvaret ska kunna överlämnas till myndigheter i regionen. I flera andra europeiska länder pågår det för närvarande diskussioner om hur man ska bryta den negativa säkerhetsutvecklingen i Afghanistan och hur man ska kunna ta fram exitstrategier. I den tyska valrörelsen nyligen kom frågan upp

Fel! Okänt namn på

och i Storbritannien vill premiärminister Gordon Brown kalla till en FN-konferens innan årets slut om Exit Strategy för Afghanistan tillsammans med Frankrikes president Sarkozy och Tysklands förbundskansler Angela Merkel. Detta i ett försök att neutralisera frågans inrikespolitiska explosiva karaktär där de konservativa hotade att bryta den partiöverskridande konsensusen om Afghanistanfrågan.

I detta sammanhang är det samtidigt på sin plats att hänvisa till Nederländerna som under ett par års tid haft ansvaret för ett PRT i provinsen Uruzgun. Holländarna satte redan från början upp tydliga mätbara mål och en tidtabell när dessa mål skulle vara klara. I juli 2010 förklarar man uppdraget slutfört och packar då ihop den militära styrkan och åker hem. De har sett till att utbilda den afghanska armén i området och hjälpt till att bygga upp den civila polisen så att de 2010 själva ska kunna överta säkerheten i området. Nederländerna har lovat att fortsätta stödja alla de biståndsprojekt som man ansvarat för i provinsen. Nederländerna hade en tydlig Exit Strategy redan från början. Miljöpartiet vill med detta exempel visa att det finns alternativ till det svenska sättet att arbeta militärt i Afghanistan.

Bara en bråkdel av de pengar som västländerna satsar på Afghanistan är hjälpinsatser, den överväldigande delen är militära utgifter. Detta måste ändras så att fokus sätts på huvuduppgiften: Att hjälpa Afghanistans folk.

En grundförutsättning för fred i Afghanistan är återuppbyggnaden av landet och stärkande av civilsamhället samt att sociala, ekonomiska och mänskliga åtgärder vidtas. Ett av de allvarligaste problemen i Afghanistan är avsaknaden av en fungerande ekonomi och att det finns miljontals arbetslösa unga män som lätt rekryteras av kriminella gäng och talibaner som lockar med möjligheter att kunna tjäna sitt uppehälle. Det är Miljöpartiets övertygelse att om vi ska kunna bryta det negativa säkerhetsläget måste vi se detta samband. Därför är bistånd inriktat på att bygga upp den afghanska ekonomin huvudingrediensen i skapandet av fred. Det måste finnas alternativ för dessa många miljoner unga män som idag inte har någon möjlighet att försörja sig annat än att låta sig rekryteras av kriminella element som negativt påverkar säkerheten i Afghanistan.

Exit Strategy för regionen

I Afghanistans omedelbara närhet finns länderna Pakistan och Iran, som båda är stora regionala nyckelspelare och är betydelsefulla för om världssamfundet ska lyckas vinna freden i Afghanistan. Båda dessa länder har negativ inverkan på säkerheten i Afghanistan, men det råder inga tveksamheter om att Pakistan har störst negativ påverkan. Pakistans underrättelsetjänst, ISI, spelade en avgörande roll när talibanerna en gång skapades och hade ända fram till senhösten 2001 tusentals med underrättelseofficerare som tjänstgjorde i Afghanistan på al-Qaidas och talibanernas sida när USA anföll landet i oktober 2001. Pakistan spelar en tydlig destabiliserande roll i regionen, vilket måste upphöra.

Fel! Okänt namn på

Ett problem är att den pakistanska regeringen i praktiken aldrig har haft kontroll över de svårtillgängliga provinserna i landets västra delar. I de nordvästra gränsprovinserna (NWFP) och i Pakistans stamområden (FATA) dominerar folkslaget pashtuner som aldrig erkänt gränsdragningen mellan de båda länderna utan återfinns på båda sidor av gränsen. Det var bland pashtunerna som talibanerna hade sitt starkaste stöd. Längre söderut finns de norra och västra delarna av Baluchistanprovinsen där säkerhetsläget också är mycket oroligt och där regeringen de senaste åren gjort stora offensiver mot talibanerna och drivit upp mot 2 miljoner invånare på flykt.

Ska vi kunna uppnå fred i Afghanistan måste även ett antal frågor i regionen få sin lösning. Kashmirfrågan är en av dessa. Här krävs det nya diplomatiska ansträngningar för att lösa konflikten mellan Pakistan och Indien. Pakistans förmåga att kontrollera områdena i väst är ytterst begränsad eftersom huvuddelen av den pakistanska armén finns utmed landets östra gräns, riktad mot Indien. Pakistans militära fokus har alltid varit mot Indien. Det är av central betydelse för freden i regionen att Kashmirfrågan får en diplomatisk lösning. Kashmirfrågans diplomatiska lösning skulle kunna lösa upp många av de problem som i dag spiller över till Afghanistan. Pakistan skulle kunna fokusera mer på sina interna problem och få större kontroll över de västra och nordvästra provinserna som i dag bidrar till att göda konflikten i Afghanistan. Mardrömsscenarioet är att radikala pakistanska fundamentalister kommer över pakistanska kärnvapen, vilket skulle starta ett kärnvapenkrig mellan Indien och Pakistan över Kashmirfrågan. Problemen i regionen är enorma och lär inte få sin lösning utan stora ansträngningar från världssamfundet. Miljöpartiet hyser inga illusioner om att det kommer att gå lätt. Men det vore ett allvarligt misstag att nonchalera regionens betydelse för en lösning av Afghanistans många problem, eftersom de är så nära sammanlänkade. Regeringens utrikespolitik bör främja diplomatiska lösningar i regionen.

Stockholm den 6 oktober 2009

Peter Rådberg (mp)

Bodil Ceballos (mp)

Ulf Holm (mp)

Max Andersson (mp)